

Laki

kuurojen ja viittomakielisten totuus- ja sovintoprosessin toteuttamisesta vuosina 2026— 2028

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Soveltamisala

Tässä laissa säädetään kuurojen ja viittomakielisten totuus- ja sovintoprosessin sihteeristöstä sekä prosessin toteuttamisessa tarvittavien tietojen keräämisestä, käsittelystä ja arkistoinnista.

2 §

Kuurojen ja viittomakielisten totuus- ja sovintoprosessin sihteeristö

Kuurojen ja viittomakielisten totuus- ja sovintoprosessilla on sihteeristö, joka toimii oikeusministeriössä. Sihteeristö on tehtävässään itsenäinen ja riippumaton.

Oikeusministeriö vastaa sihteeristön asettamisesta ja sen jäsenten nimittämisestä.

Oikeusministeriö voi asettaa ohjausryhmän suuntaamaan ja tukemaan sihteeristön työtä.

3 §

Sihteeristön tehtävät

Sihteeristön tehtävänä on kerätä tietoa kuuroihin ja viittomakielisiin kohdistuneista oikeudenloukkauksista ja syrjinnästä ja muodostaa keräämänsä tiedon perusteella kokonaiskuva asiasta, sekä tehdä ehdotuksia kuurojen ja viittomakielisten yhteiskunnallisen aseman parantamiseksi ja sovinnon edistämiseksi valtion ja kuurojen ja viittomakielisten yhteisöiden välillä.

Sihteeristö laatii työstään loppuraportin, joka annetaan valtioneuvostolle ja kuurojen ja viittomakielisten yhteisöille.

4 §

Tiedon kerääminen ja käsittely

Sihteeristö voi pyytää tietoa kuuroihin ja viittomakielisiin kohdistuneista oikeudenloukkauksista ja syrjinnästä sekä sovintoa edistävästä toimista niiltä, jotka ovat kokeneet tai todistaneet oikeudenloukkauksia tai syrjintää. Tietoa voidaan pyytää myös niiltä, jotka muusta syystä tuntevat asiaa. Sihteeristö saa käsitellä näitä tietoja tehtäviensä toteuttamiseksi.

5 §

Oikeus saada tietoa viranomaiselta ja muulta julkista hallintotehtävää hoitavalta

Sihteeristöllä on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä viranomaiselta ja muulta julkista hallintotehtävää hoitavalta sen käytäntöjen ja toiminnan selvittämisen kannalta välttämättömät kuurojen ja viittomakielisten kokemaa syrjintää ja oikeudenloukkauksia koskevat tiedot.

6 §

Rekisterinpitäjä

Sihteeristö toimii rekisterinpitäjänä siltä osin kuin kyse on kuuroihin ja viittomakielisiin kohdistuneita oikeudenloukkauksia ja syrjintää sekä sovintoa edistäviä toimia koskevien tietojen käsittelystä. Muilta osin sihteeristön tehtäviensä suorittamiseksi käsittelemien tietojen rekisterinpitäjänä toimii oikeusministeriö.

7 §

Arkistointi

Loppuraportin valmistuttua kuuroihin ja viittomakielisiin kohdistuneita oikeudenloukkauksia ja syrjintää sekä sovintoa edistäviä toimia koskevat asiakirjat arkistoidaan tai tuhotaan.

Asiakirjat arkistoidaan tai tuhotaan viimeistään puolen vuoden kuluttua loppuraportin antamisesta.

Sihteeristö voi liittää arkistoon siirrettävään asiakirjaan määräyksen, jolla rajoitetaan salassa pidettävän tiedon antamista sivulliselle. Muilta osin arkistoon siirrettyjen asiakirjojen antamiseen sovelletaan, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään.

8 §

Sihteeristön toiminnan päätyminen

Sihteeristön toiminta päättyy, kun loppuraportti on annettu ja 7 §:ssä tarkoitetut asiakirjat on arkistoitu tai tuhottu.

9 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2026 ja on voimassa 31 päivään joulukuuta 2028.

Lain 5 §:ää sovelletaan, kunnes loppuraportti on annettu.

Helsingissä 22.12.2025

Tasavallan Presidentti

Alexander Stubb

Oikeusministeri Leena Meri